

Warszawa, 08-03-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

V.511.767.2022.EG

Pani Izabela Leszczyna

Minister Zdrowia

Pan Andrzej Domański

Minister Finansów

via ePUAP

Szanowna Pani Minister! Szanowny Panie Ministrze!

Problematyka dotycząca nowych zasad rozliczania składki zdrowotnej wprowadzonych po reformie tzw. Polskiego Ładu od dłuższego czasu pozostaje w centrum mojego szczególnego zainteresowania. Jeszcze na etapie prac legislacyjnych¹ dotyczących tej fundamentalnej dla polskiego systemu podatkowego zmiany zwracałem uwagę na wątpliwości, jakie wzbudza wyłączenie możliwości odliczenia składki zdrowotnej od podatku. Niemniej jednak, z dniem 1 stycznia 2022 r. regulacja tzw. Polskiego Ładu weszła w życie, a wraz z nią pojawił się szereg różnego rodzaju istotnych wątpliwości, w szczególności ze strony przedsiębiorców.

Dotychczas we wnioskach o podjęcie interwencji kierowanych do mojego Biura osoby prowadzące działalność gospodarczą najczęściej skarżyły się na skomplikowane ustalenie podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne (dochód z działalności gospodarczej na cele składki zdrowotnej jest inaczej określany niż dla celów podatkowych). Problemem był także brak możliwości uwzględnienia poniesionej straty w przypadku osób, które z przyczyn losowych nie osiągały dochodów. Przedsiębiorcy, którzy mieli większe możliwości zarobkowania zwracali uwagę na brak

¹ Wystąpienie do Marszałka Senatu z dnia 13 października 2021 r. (V.511.579.2021). Szczegółowe informacje pod linkiem: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/brpo-seminarium-skladka-zdrowotna-polski-lad>

górnego limitu podstawy wymiaru składki zdrowotnej. Ponadto wskazywano, że składka zdrowotna w istocie zwiększa podstawę opodatkowania, od której liczona jest wysokość podatku i jednocześnie staje się *quasi* podatkiem. W konsekwencji nowe zasady obliczania składki zdrowotnej w wielu przypadkach skutkowały zapłatą przez przedsiębiorców składki w nienależnej, zawyżonej wysokości.

W toku korespondencji kierowanej do resortu zdrowia jeszcze w 2023 r. otrzymałem jednoznaczne zapewnienie o konieczności uproszczenia nowych rozwiązań w zakresie składki zdrowotnej². Wówczas resort zdrowia proponował nowy sposób ustalenia miesięcznej składki zdrowotnej, polegający na wprowadzeniu od dnia 1 stycznia 2024 r. instytucji składki stałej, obliczonej od 1/12 podstawy rocznej wykazanej w ostatnim złożonym dokumencie rozliczeniowym, obejmującym rozliczenie składki rocznej. Wskazywano również, że w resorcie zdrowia i finansów wspólnie analizowane są inne możliwości mogące przyczynić się do uproszczenia obliczania podstawy wymiaru składki zdrowotnej oraz przybliżenia jej do podstawy opodatkowania w podatku dochodowym od osób fizycznych.

Kwestia ta była również poruszona w trakcie seminarium eksperckiego zorganizowanego w listopadzie 2023 r. w moim Biurze pod tytułem „Wokół wątpliwości konstytucyjnych na temat składki zdrowotnej po Polskim Ładzie”³. Uczestnicy tego wydarzenia zgodnie stwierdzili, że uregulowania dotyczące składki zdrowotnej wymagają przeprowadzenia pilnych zmian legislacyjnych. Za kluczowe zostały uznane kwestie dotyczące tego, w jaki sposób naprawić system rozliczania składki zdrowotnej, a także kiedy najwcześniej zmiany mogłyby wejść w życie.

Omawiany problem został także dostrzeżony przy konstruowaniu ustaleń programowych w ramach umowy koalicyjnej przyszłego rządu⁴. W pkt 12 wprost wskazano konieczność odejścia od opresyjnego systemu podatkowo – składkowego, m. in. poprzez wprowadzenie korzystnych i czytelnych zasad naliczenia składki

² Odpowiedź Ministerstwa Zdrowia z dnia 10 stycznia 2023 r. (nr DLU.704.993.2022.AŻ) oraz z dnia 30 czerwca 2023 r. (DLU.704.590.2023.AŻ). Szczegółowe informacje pod linkiem: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-polski-lad-przedsiębiorcy-skladka-zdrowotna-mf-odpowiedz>.

³ Więcej informacji dostępnych jest pod linkiem: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/brpo-seminarium-skladka-zdrowotna-polski-lad>

⁴ Pełny tekst dostępny pod linkiem:

<https://platforma.org/upload/document/203/attachments/433/UmowaKoalicyjna.pdf>

zdrowotnej. Ponadto przywrócenie korzystnego rozliczania składki zdrowotnej zostało uwzględnione w pkt 34 dokumentu pt. "100 konkretów na pierwsze 100 dni rządów"⁵.

Wobec powyższego, w związku z wpływającymi wciąż skargami od przedsiębiorców, na podstawie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich⁶, zwracam się z uprzejmą prośbą o pilne przekazanie szczegółowych informacji na temat wyników analiz prowadzonych w obu resortach w tej sprawie, a także przedstawienie konkretnych propozycji reformy zasad rozliczenia składki zdrowotnej oraz wskazanie na kiedy zaplanowane jest wdrożenie społecznie oczekiwanych w tym obszarze zmian, wraz z przekazaniem przewidywanego harmonogramu prac legislacyjnych.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

⁵ Szczegóły pod linkiem: <https://100konkretow.pl/wszystkie-konkrety/>

⁶ Art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1058; dalej: „ustawa o Rzeczniku Praw Obywatelskich”).